

Lokal lex Sarah-rutin

Kommunfullmäktige har utfärdat riktlinjer för nämndernas verksamhet när det gäller tillämpningen av bestämmelserna om lex Sarah i socialtjänsten (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Syftet med lex Sarah-bestämmelserna (SOSFS 2011:5) är att bidra till att den enskilde får insatser av god kvalitet och att skydda den enskilde från missförhållanden.

Lex Sarah

Den som är verksam inom socialtjänsten eller LSS-verksamhet, är skyldig att rapportera missförhållanden och risk för missförhållanden inom den egna verksamheten, dvs. inom den verksamhet som drivs i egen regi. Rapportering görs till av nämnden utsedda lex Sarah-ansvariga.

Den lex Sarah-ansvarige är skyldig att omedelbart vidta de nödvändiga åtgärder som situationen kräver samt se till att en utredning inleds. Sociala delegationen beslutar om missförhållandet är *allvarligt* eller om en *påtaglig risk* för ett allvarligt missförhållande föreligger. I så fall ska en anmälan göras till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Tillämpningsområde

Lex Sarah-bestämmelserna gäller inom hela socialtjänsten och äldreomsorgen, inklusive den verksamhet som bedrivs enligt LSS, samt inom de verksamheter som bedrivs enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Bestämmelserna gäller både myndighetsutövning, utförande av insatser och uppsökande verksamhet.

Ett missförhållande

Med *missförhållande* avses såväl utförda handlingar som handlingar som någon av försummelse eller av annat skäl har underlåtit

att utföra och som innebär eller har inneburit ett hot mot eller har medfört konsekvenser för enskildas liv, säkerhet, fysiska eller psykiska hälsa.

Med en *påtaglig risk* för ett missförhållande avses att det föreligger en uppenbar och konkret risk för ett missförhållande.

Rapporteringskyldighet

Var och en som är verksam inom socialtjänsten, äldreomsorgen eller inom verksamhet som bedrivs enligt LSS, LVU eller LVM, vare sig det är kommunalt eller enskilt driven verksamhet, är skyldig att rapportera ett missförhållande eller risk för ett missförhållande i den egna verksamheten. Detta gäller för den som är:

- anställd
- uppdragstagare, exempelvis personal från bemanningsföretag
- praktikant eller motsvarande under utbildning
- deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program

Den som rapporterar enligt lex Sarah måste tala om vem han/hon är. Man kan inte vara anonym.

Den som rapporterar ett missförhållande bör göra det genom den [rapporteringsblankett](#) som finns på intranätet. Sök på *Lednings-system för socialtjänst och äldreomsorg*.

Det är också möjligt att rapportera genom ett vanligt brev. Man kan även informera lex Sarah-ansvarig muntligt, men i dessa fall ska den muntliga rapporten följas av en skriftlig rapport.

Beskriv kortfattat:

- missförhållandet (eller den påtagliga risken för ett missförhållande)
- vem/vilka det är som berörs
- konsekvenserna för den enskilde brukaren
- var och när missförhållandet upptäcktes

Mottagare av lex Sarah-rapporter

I första hand lämnas en rapport till lex Sarah-ansvarig person inom verksamheten. Rapporten kan även lämnas till registrator eller ansvarig chef som ska vidarebefordra rapporten till lex Sarah-ansvarig.

Utredningsansvar

Stadsdelsnämnden har det yttersta ansvaret för att en lex Sarah-rapport utreds. Ansvaret omfattar endast verksamhet i egen regi. Stadsdelsförvaltningens lex Sarah-ansvariga ansvarar för att en lex Sarah-rapport utreds.

I yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, t.ex. företag som driver verksamheter på entreprenad åt stadsdelsnämnden, ansvarar den enskilda verksamheten för att en lex Sarah-utredning genomförs. Den enskilda verksamheten kan inte överlåta till kommunen att göra utredningen. Stadsdelsförvaltningens lex Sarah-ansvariga kan dock bistå med kunskapsstöd.

Har Norrmalms stadsdelsnämnd beslutat om insatsen ska det enskilda företaget informera stadsdelsnämnden i de fall en lex Sarah-rapport inkommit och i förekommande fall även om den utredning som gjorts och eventuell anmälan till IVO. Den beställarenhet på förvaltningen som beviljat biståndet följer upp utredningen i syfte att vidta åtgärder om detta behövs till skydd för den enskilde brukaren.

Dokumentation

Dokumentationen av utredningen ska göras fortlöpande. Av dokumentationen ska framgå:

- vad det rapporterade missförhållandet eller risken för ett missförhållande har bestått i och vilka konsekvenser det har fått eller kunde ha fått för den enskilde
- när den muntliga eller skriftliga rapporten har tagits emot
- när och hur missförhållandet eller risken för ett missförhållande har uppmärksamats
- när missförhållandet eller risken för ett missförhållande har inträffat
- de orsaker till missförhållandet eller risken för missförhållandet som har identifierats
- om något liknande har inträffat i verksamheten tidigare och i så fall varför det har inträffat igen
- bedömningen av om något liknande skulle kunna inträffa igen

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Tulegatan 13
Box 3128
Stockholm
Växel 08 508 09 000
norrmalm@stockholm.se
stockholm.se

Anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Om sociala delegationen fattar beslut om att missförhållandet är *allvarligt* eller att en *påtaglig* risk för ett allvarligt missförhållande föreligger ska detta anmälas till IVO.

Med ett *allvarligt* missförhållande, eller en *påtaglig* risk för ett allvarligt missförhållande, avses såväl utförda handlingar som handlingar som någon av försummelse eller av annat skäl har underlåtit att utföra och som innebär eller har inneburit ett allvarligt hot mot eller medfört allvarliga konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

Vem gör vad?

Alla anställda, inklusive uppdragstagare, praktikanter och deltagare i arbetsmarknadsåtgärder

- Den som får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande inom den egna verksamheten är skyldig att rapportera detta. Den person som rapporterar ansvarar inte själv för att bedöma hur allvarligt missförhållandet är.
- Den som får kännedom om en rapport enligt lex Sarah, eller en uppgift som skulle kunna föranleda en lex Sarah-rapport ska vidarebefordra detta till lex Sarah-ansvarig person inom förvaltningen.

Lex Sarah-ansvarig

- vidtar omedelbart de nödvändiga åtgärderna som situationen kräver och ser till att en utredning påbörjas utan dröjsmål
- informerar och kommunicerar med ansvarig chef för den aktuella verksamheten
- rapporterar till ansvarig avdelningschef
- diarieför inkommen rapport och inleder utredning utan dröjsmål
- genomför utredningen som dokumenteras och diarieförs och undertecknas av lex Sarah-ansvarig
- inhämtar vid behov information från berörda personer
- bedömer om det är ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande
- skriver ett tjänstelåtande till sociala delegationen, som undertecknas av avdelningschef
- är närvarande vid sociala delegationens sammanträde när ärendet behandlas
- underrättar ansvarig nämnd i de fall rapporten gäller en brukare som har beslut om insats från annan stadsdelsnämnd
- lämnar en eventuell anmälan till Inspektionen för vård och omsorg

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Tulegatan 13
Box 3128
Stockholm
Växel 08 508 09 000
norrmalm@stockholm.se
stockholm.se

I det fall rapporten inte är att ses som ett lex Sarah-ärende, vidtar lex Sarah-ansvarig de åtgärder som informationen kräver, exempelvis vidarebefordrar denna till ansvarig chef.

[Lex Sarah-ansvariga personer](#) på Norrmalms stadsdelsförvaltning finns angivna på intranätet. Sök på *Ledningssystem för socialtjänst och äldreomsorg*.

Enhetschef

- informerar medarbetare, praktikanter och deltagare i arbetsmarknadsåtgärder om lex Sarah
- rapporterar utan dröjsmål till lex Sarah-ansvarig och vidtar omedelbart de nödvändiga åtgärder som situationen kräver för att undanröja eller avhjälpa missförhållandet eller risken för ett missförhållande
- dokumenterar de åtgärder som har vidtagits eller planeras i verksamheten för att förhindra att ett liknande missförhållande eller risken för ett missförhållande uppkommer igen
- informerar samt ger den eller de enskilda som har utsatts för ett missförhållande stöd både i samband med att missförhållandet har uppmärksamats och under utredningens gång
- informerar samt ger stöd till berörd personal
- dokumenterar nödvändiga uppgifter i den enskildes journal
- i de fall en anmälan gjorts till IVO ska detta också noteras i journalen - anmälan är dock inte en journalhandling

Avdelningschef

- kontrollerar att nödvändiga åtgärder vidtas för att undanröja missförhållandet eller en påtaglig risk för ett missförhållande
- fattar beslut om att avsluta utredningen
- fattar beslut om avskrivning när det är uppenbart att mottagen rapport inte rör ett missförhållande enligt lex Sarah

Stadsdelsnämndens sociala delegation

- beslutar om missförhållandet är att anses som allvarligt eller att en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande föreligger och därmed ska anmälas till IVO.

Registrator

- ansvarar för att sociala delegationen och berörd beställarenhet får ta del av rapporter som inkommer från verksamheter som bedrivs som enskild verksamhet eller av annan nämnd

Jäv

Personer som, enligt ovan tilldelas ansvar i samband med en lex Sarah-utredning, och som kan bedömas stå i en jävsituation ska ersättas av annan person.

I de fall utredningen involverar ansvarig *enhetschef* eller denne i annat fall kan bedömas stå i en jävssituation övergår ansvaret för ovanstående uppgifter på dennes närmast överordnade chef.

I de fall utredningen involverar ansvarig *avdelningschef* eller denne i annat fall kan bedömas stå i en jävssituation övergår ansvaret för ovanstående uppgifter till stadsdelsdirektören.

I de fall en *lex Sarah-ansvarig* person kan bedömas stå i en jävssituation så övergår dennes ansvar till någon av de övriga lex Sarah-ansvariga.

Till rutinen hör

- Stockholms stads riktlinjer för lex Sarah
- Blankett för lex Sarah-rapport [rapporteringsblankett](#)
- Stadens mall för lex Sarah-anmälan

Norrmalms stadsdelsförvaltning

Tulegatan 13
Box 3128
Stockholm
Växel 08 508 09 000
norrmalm@stockholm.se
stockholm.se